

Dokumentation av arbetet mot diskriminering och kränkande behandling

Förskolan Furustugan

2023

Innehållsförteckning

- 1. Utvärdering av föregående dokumentation**
- 2. Barnens deltagande i dokumentationsarbetet**
- 3. Främjande arbete**
 - 3.1 Trygghet
 - 3.2 Självkänsla
 - 3.3 Empati
 - 3.4 Respekt
- 4. Förebyggande arbete**
 - 4.1 Kartläggning av riskfaktorer
 - 4.2 Målformulering
 - 4.3 Insatser
- 5. Åtgärdande arbete**
- 6. Förankring**
- 7. Uppföljning och utvärdering**
- 8. Bilagor**
 - 8.1 Definition av begrepp
 - 8.2 Lagtexter
 - 8.3 Reflektionsprotokoll
 - 8.4 Jämställdhetsplanering
- 9. Källor**

1. Utvärdering av föregående dokumentation

*Redogör för de åtgärder från förra året som genomförts såväl som de som inte genomförts.
Redogör för vilka mål som uppnåtts samt hur ni vill gå vidare.*

När vi på förskolan sammanfattar vår utvärdering kan vi konstatera att vi är bra på att skapa en trygg och välkomnande miljö för alla. För oss är introduktionstiden extra viktig och där lägger vi grunden till en trygg och öppen relation mellan barn, vårdnadshavare och pedagoger. Vi har även goda rutiner när det gäller att hantera konflikter och reda ut dem på ett bra sätt. I samtal med barnen hjälper vi dem att reda ut konflikten när den uppstår.

I arbetslaget pågår ständiga reflektioner kring barnens trivsel och trygghet. Vi pedagoger är goda förebilder när det gäller hur vi vuxna är mot varandra och mot barnen. Pedagogernas förhållningsätt och bemötande avspeglar sig i barngruppen. Personalen på förskolan har under året läst och arbetat med boken "Likvärdig förskola" som syftar till att stödja alla barns utbildning och undervisning.

Arbetet med materialet från Barnkonventionen, "kompiskort och kompissagor", "kompis-solen", Väpplarna och "Alfons vänskapslåda" samt andra sagoböcker har varit bra i det förebyggande arbetet med barnen. Samtalen med barnen om "hur man är en bra kompis" är ett ständigt pågående arbete för att uppnå målen. Vi har även arbetat på flera olika sätt med att stärka barnets självkänsla bl.a. genom avdelningarnas temaarbete där barnen genom inflytande och delaktighet får en ökad tilltro till sin egen förmåga. I barnens lek ser vi att de relaterar till de trivselregler vi gemensamt har kommit fram till.

Vi har även sett att det har varit framgångsrikt att använda valkartor och aktivitetskort. Då ser vi att barnen få stöd att bredda sina intressen och hitta nya kompisar.

Ett återkommande temaarbete under året är Hållbar utveckling, detta kan kopplas samman med respekt och empati för de sociala, ekonomiska och ekologiska resurserna. Vi har arbetat med materialen sopsamlarmonstren, materialisarna, djuren på djuris, boken Barnens planet, filmer från UR, kartongmatchen, earth-hour och Allemansrätten. Förskolan deltog även i Håll Sverige rents skräpplockardag, När barnen är delaktiga får vi högre måluppfyllelse och vi får in många läroplansmål i undervisningen.

Vi fortsätter att arbeta med åldersgrupper. Paravdelningarna samarbetar och har skapat olika åldersgrupper. Under året har vi haft två grupper för alla de blivande skolbarnen på förskolan. På så vis kan vi åldersanpassa undervisningen efter barnens olika behov. Vi ser att det är uppskattat bland barnen och det har skapats nya relationer i grupperna.

Under höstterminen arbetade vi med barns integritet under två temaveckor. Vi arbetade med materialen "Stopp min kropp" och "Liten och trygg" samt andra sagor. Med hjälp av materialet gjorde vi barnen medvetna om sin rätt att bestämma över sig själv, sin kropp samt sina känslor. Vi ser att det ger goda resultat när vi fokuserar intensivt på ett ämne under en viss period.

Vi fortsätter arbetet med att synliggöra barnens olika nationaliteter för att öka intresset för olika språk och kulturer. Till vår hjälp har vi bokappen Polyglutt där vi kan få böcker upplästa på olika språk. Vi uppmärksammar olika språk under dagen med hjälp av t ex räkneramsor och sånger. Vi ser en nyfikenhet hos barnen att vilja lära sig mer om andra språk.

Ett annat exempel på hur vi har arbetat med empati är att "Rocka sockorna", detta för att öka förståelsen för andras behov och våra likheter/olikheter.

Vi fortsätter arbetet med dokumentationsverktyget där vi synliggör vårt arbete för att främja jämställdhet, motverka diskriminering och kränkande behandling. Att arbeta efter "Årshjulet" ger kontinuitet i verksamheten vilket leder till hög måluppfyllelse för förskolan. Vi ser att barnen relaterar till ämnet i den fria leken och påminner varandra om hur man är bra kompis.

2. Barnens deltagande i dokumentationsarbetet

Barnen ska vara delaktiga och medverka i dokumentationsarbetet, till exempel trygghetsvandring, barnintervjuer, Kompis-sol.

I början av höstterminen lägger vi stor vikt vid att skapa goda relationer och lära känna varandra. Detta för skapa en vi-känsla i gruppen. För att göra barnen delaktiga har vi använt oss av en kompissol där barnens egna tankar och funderingar om hur man är mot varandra uppmärksammas. Utifrån dessa skapar vi avdelningens gemensamma regler så att alla ska trivas och må bra. Vi använder oss av regellekar för att stärka gruppans sammanhållningen samt involverar barnens reflektioner och tankar av deras upplevelser i samband med avslutad aktivitet.

För att ge varje barn möjlighet att påverka sin situation på förskolan använder vi oss av barnintervjuer, barnbarometer och trygghetskartläggning och observationer. Där varje barn ger uttryck för sina känslor och åsikter. Detta gör vi pedagoger får en bra bild över varje enskilt barn och vår verksamhet.

För de barn som inte kan uttrycka sig verbalt eller i det svenska språket så gäller det att vi pedagoger är lyhörda och närvarande samt att vi kan läsa av och tolka barnens signaler och kroppsspråk. Som verktyg arbetar vi med bildstöd och tecken som stöd. Det hjälper barnen att uttrycka sig och ger dem inflytande.

Vi värnar om en tillåtande och lätt tillgänglig lekmiljö där barnen själva ska kunna välja material och lek. Vi arbetar utifrån ett genusperspektiv där barnen ges möjlighet att välja efter sina egna intressen.

3. Främjande arbete

Att stärka de positiva förutsättningarna för alla människors lika värde, förskolans ledord.

Det främjande arbetet pågår hela tiden och bedrivs i ett långsiktigt perspektiv. Det sker målinriktat och kontinuerligt. Syftar till att förstärka respekten för allas lika värde.

Vårt främjande arbete:

- Pedagogerna är goda förebilder.
- Vi ska respektera varandra och känna till de sju diskrimineringsgrunderna.
- Pedagogerna är lyhörda för barnens känslor och behov.
- Utveckla barnens empati, viljan att hjälpa alla.
- Ha respekt för allt levande och omsorg om vår närmiljö.
- Ha god samverkan med vårdnadshavare och skola.

Jämställdhet i förskolan

Huvudmannens mål: *I våra förskolor arbetar vi för alla människors lika värde, jämställdhet mellan könen, människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet.*

Jämställdhetsarbetet ska genomsyra pedagogiken i vardagen.

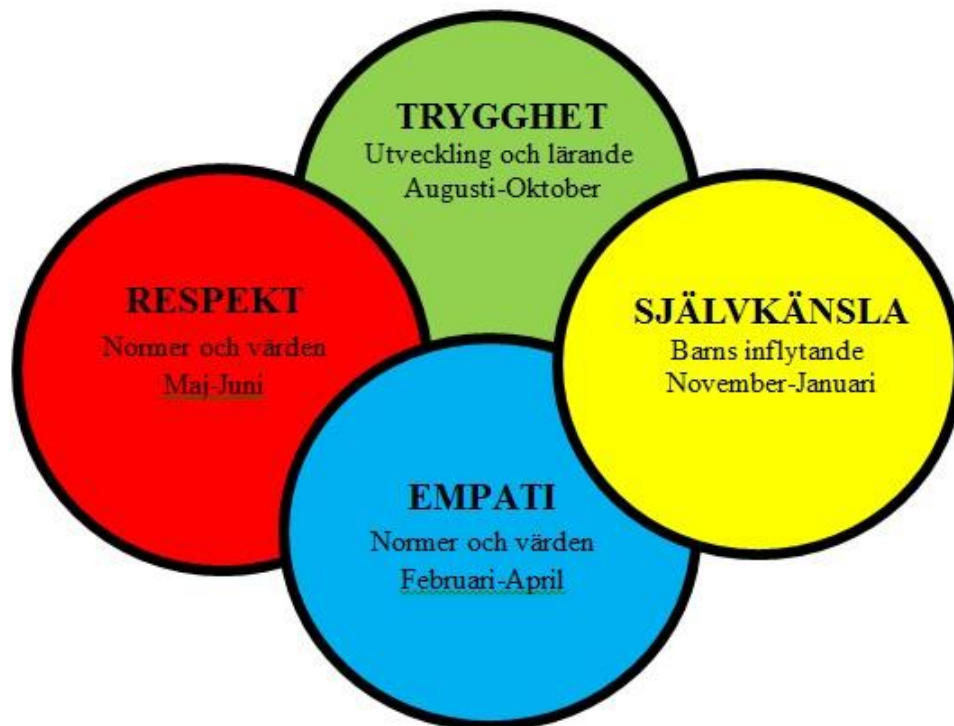
Personalen ska medvetet arbeta för att motverka könsstereotypa mönster bland både barn och vuxna.

För att jämställdhetsäkra verksamheten inriktar vi oss på följande områden:

- Systematiskt kvalitetsarbete
- Pedagogiska arbetssätt
- Kompetensutveckling
- Pedagogiska lärmiljöer
- Vårdnadshavares delaktighet

Ansvariga för att dokumentationen följs är respektive rektor samt verksamhetschefen för förskolorna i Östhammars kommun.

Vi kommer vara lyhörda för barnens önskemål och behov samt bryta ner läroplanens mål till konkreta mål i verksamheten. Vi kommer att arbeta månadsvis med fyra grundpelare inom jämställdhet; trygghet, självkänsla, empati och respekt.

Mål i Lpfö18

3.1 Trygghet

Pedagoger som är lyhörda och finns nära till hands för att lätt kunna avläsa barnets signaler. När barnet känner förtroende för pedagoger under inskolningen får barnet en trygg bas och kan på så sätt utforska sin omgivning och ta lärdom av den.

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- *sin identitet och känner trygghet i den samt medvetenhet om rätten till sin kroppsliga och personliga integritet*

3.2 Självkänsla

Pedagoger som uppmuntrar och lyfter det positiva hos varje enskilt barn stärker barnets självbild. Pedagoger vägleder barnet hur det egna agerandet påverkar omgivningen.

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- *förmåga att ta ansvar för sina egna handlingar*
- *demokratiska principer och förmåga att samarbeta och fatta beslut i enlighet med dem*

3.3 Empati

Viljan att hjälpa andra, förmåga att leva sig in i andra människors situation.

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- *förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra*
- *förståelse för att alla människor har lika värde och de mänskliga rättigheterna*

3.4 Respekt

Man måste inte tycka som andra eller tycka om alla men vi ska kunna respektera andras åsikter och personligheter.

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- *öppenhet, respekt, solidaritet och ansvarstagande*
- *ett växande ansvar och intresse för hållbar utveckling och att aktivt delta i samhället*

Våra ledord på förskolan är att verksamheten ska vara rolig, trygg och lärorik för alla barn som deltar!

4. Förebyggande arbete

Identifiera alla riskfaktorer och beskriv alla insatser som ska genomföras under året för att nå målen.

Ett förebyggande arbete syftar till att motverka risken för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Vi kommer arbeta förebyggande genom att:

- På planerings- och utvärderingsdagar reflekterar vi över vår verksamhet.
- Pedagogerna finns närvarande vid konflikthantering.
- Pedagogerna ska ges tid till att kontinuerligt reflektera över sin verksamhet och sitt förhållningssätt.

4.1 Kartläggning av riskfaktorer

Trygghetsvandring, för planering se Unikum.

4.2 Målformulering

Se Unikum

4.3 Insatser

Se Unikum

5. Åtgärdande arbete

Anmälan, utredning, åtgärder och uppföljning görs i det digitala systemet Drafit KB process.

Arbetsgång då barn kränker barn

- Om ett barn upplever sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkningar så är det den vuxnes ansvar att anmäla detta till rektor.
- Rektor ansvarar för att informera förvaltningen samt vårdnadshavare. Förvaltningen informeras per automatik via Drafit KB process, där verksamhetschef, barn- och utbildningschef samt nämndsekreterare har insyn.
- Rektor gör bedömningen att inleda en utredning på förskolan, om man inte genom några få frågor kan få händelsen klarlagd och situationen därefter är uppklarad. Därefter delegeras ansvar för utredningen till lämplig person. (Om ett barn upplever sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkningar av personal ska rektor ansvara för utredningen). Utifrån utredningens resultat vidtas nödvändiga åtgärder för att förhindra framtida kränkningar.
- Utlämnande av utredningsmaterial ska sekretessgranskas. Vårdnadshavare informeras om resultatet av utredningen samt eventuell åtgärdsplan.
- Nämndsekreteraren är ansvarig för att rapportera alla ärenden till nämnden vid varje sammanträde.
- Förvaltningsledningen följer kontinuerligt upp kränkingsanmälningar samt utredningar med skolledarna.

Arbetsgång då vuxen kränker barn

- När en vuxen, personal eller vårdnadshavare, kränker ett barn måste den som upptäcker detta agera utan dröjsmål.
- Ta den vuxne åt sidan och ställa "hur - frågor" samt hänvisa till diskrimineringslagen.
- Rektor informeras.
- Rektor ansvarar för att utreda, åtgärda, dokumentera och följa upp vidtagna insatser mot kränkningen

- Överordnad chef informeras alltid.
- Överordnad chef håller sig informerad om ärendet tills det är säkerställt att kränkningarna och/eller trakasserierna upphört.

Hanteringsprogrammet som används i arbetsgången vid kränkningar

En länk till Drafit KB process finns alltid på barn- och utbildningsförvaltningens sida på kommunens intranät.

Observera

Pågående utredning eller åtgärder skall inte diskuteras med barn eller vårdnadshavare som inte är berörda av kränkningarna. Offentlighets- och sekretesslagen skall följas.

6. Förankring

Här beskriver ni hur dokumentationen och likabehandlingsarbetet förankras hos samtliga barn, vårdnadshavare och all personal på er förskola.

Vad ska göras?

Alla pedagoger på förskolan Furustugan ska vara delaktiga och insatta i arbetet med dokumentationsverktyget. Vi kommer under året att arbeta med varje del som består av **Trygghet, Självkänsla, Empati och Respekt**. Varje avdelning arbetar kontinuerligt med detta. Planeringar och aktiviteter som genomförs synliggörs i Unikum.

När ska det göras?

Arbetet med dokumentation diskuteras på avdelningsmöten där värdegrundsarbetet finns med som en punkt i dagordningen. Där planerar vi och reflekterar regelbundet. Vi förankrar arbetet med dokumentationen av diskriminering och kränkande behandling hos vårdnadshavare vid introduktion, föräldramöten samt vid utvecklingssamtal.

Barnen blir delaktiga och får inflytande genom att lyssna in och tar tillvara på deras åsikter. Detta sker i den dagliga pedagogiska verksamheten.

Vilka resurser finns avsatta för detta?

Dokumentationsverktyget ska vara ett levande dokument för oss i verksamheten och ska brytas ner till konkreta mål som vi sedan planerar undervisningen utifrån. Som komplement i arbete med barnen använder vi oss av intervjuer, observationer och barnbarometrar.

Vem är ansvarig?

Alla pedagoger på förskolan Furustugan.

Hur och när utvärderar ni insatsen?

En utvärdering görs efter varje avslutad del i planen. Arbetslaget reflekterar och analyserar tillsammans och dokumenterar i Unikum.

7. Uppföljning och utvärdering

Här beskriver ni hur dokumentationsarbetet årligen ska följas upp, utvärderas och revideras på er förskola.

I slutet av varje termin ska alla arbetslag sammanställa och utvärdera dokumentation av arbetet mot diskriminering och kränkande behandling. Jämställdhetsplaneringar och reflektionsprotokoll förs in i verktyget.

Förskolan Furustugan planerar, utvärderar och analyserar kontinuerligt i Unikum efter varje avslutat område. Vi reflekterar avdelningsvis över resultatet och analysen, samt hur vi kommer att arbeta vidare. I slutet av året sammanställer vi resultatet av vårt arbete. Vi kartlägger, reviderar och sätter upp nya mål för undervisningen.

8. Bilagor

Här följer bilagor som stöd för arbetet med dokumentationsarbetet.

Bestämmelser i skollagen förbjuder diskriminering och kränkande behandling (6 kap. 6-10 §§). Lagen ställer krav på att verksamheten bedriver ett målinriktat arbete för att främja barns lika rättigheter och möjligheter, och för att förebygga trakasserier, diskriminering och kränkande behandling.

Förskolans verksamhet bedrivs i enlighet med Lpfö18. Förskolans värdegrund ska genomsyra hela verksamheten.

8.1 Definition av begrepp

Kränkande behandling

- Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde.
- Kränkningar är ett uttryck för makt och förtryck.
- Kränkningar kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera.
- En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande.
- Kränkningar utförs av och drabbar såväl barn som vuxna.

En viktig utgångspunkt är den individuella upplevelsen och att den som uppger att hen blivit kränkt, alltid måste tas på allvar.

Kränkningarna kan vara

- Fysiska, till exempel att bli utsatt för slag och knuffar.
- Verbala, till exempel att bli hotad eller kallad för fula ord.
- Psykosocial, till exempel att bli utsatt för utfrysning, ryktesspridning.
- Text- och bildburna, till exempel att inte alla barn får inbjudningskort vid födelsedagar.

Diskriminering

Diskriminera handlar om att berövas rätten att få vara sig själv. Det handlar om den individuella upplevelsen av att fått sin värdighet kränkt utifrån någon av de sju diskrimineringsgrunderna; kön, etnisk tillhörighet, religion och annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning och ålder. Diskriminering utifrån diskrimineringsgrunderna regleras i diskrimineringslagen 2008:567.

Kön

Kön i form av kvinna/flicka eller man/pojke som registreras vid födseln eller senare fastställs. Exempel: Johan sätter på sig en utklädningsklänning och ska gå och dansa, pedagogen frågar då om det är Johanna som ska dansa.

”Tjejer får klä sig som killar, men killar får inte klä sig som tjejer”

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet avses en persons nationella och etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Exempel: Ett barn med en annan dialekt blir retad över sitt uttal av de andra barnen.

Religion och annan trosuppfattning

I trosuppfattning ingår åskådningar som är jämförbara med religion. Etiska, filosofiska eller politiska värderingar/åskådningar ingår inte.

Exempel: Fatima blir ledsen då barnen skrattar åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk.

Funktionsnedsättningar

Med funktionsnedsättning menas nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga som uppstår i mötet med omvärlden. En individ kan ha en funktionsnedsättning, men är inte funktionshindrad. Det är omvärlden som står för hindren, inte individen själv.

Exempel: Ett barn sitter i rullstol och kan inte gå med på utflykt, får sitta inne och rita med en annan avdelning.

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck handlar om människor som ibland eller alltid bryter mot samhällets normer och föreställningar om hur kvinnor och män förväntas se ut eller vara.

Exempel: Att tillåta att alla får klä sig som de vill.

Sexuell läggning

Med sexuell läggning menas hetero, -homo – eller bisexuell läggning, vilka är de sexuella läggningar som finns definierade enligt svensk lag.

Exempel: Pelle och Antonio är bästa vänner och säger att de älskar varandra och vill gifta sig när de blir stora. Pedagogerna skrattar och säger att det nog kommer att vara bästisar.

Ålder

De lagar och regler som antagits av riksdagen, där ålder anges, ska inte ses som ett uttryck för diskriminering. Som skola eller förskola gör du dig då inte heller skyldig till åldersdiskriminering vid tillämpning av dessa regler. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder om det finns ett syfte.

Exempel: Att man på förskolan har döpta grupper efter år och låter till exempel en femåring gå kvar i fyraårsgruppen på grund av sen utveckling.

Trakasserier

Trakasserier är en handling som kränker ett barns värdighet och som har koppling till någon av de sju skyddande diskrimineringsgrunderna.

Konflikter

Tillfälliga händelser som i allmänhet kan redas ut med hjälp av de vuxna som finns på arbetsenheten. Pedagogerna spelar alltid en viktig roll och ansvarar för att hemmen blir informerade. Viktigt att dokumentera.

8.2 Lagtexter

Aktuella bestämmelser:

1. Barnkonventionen
2. Lpfö18
3. Skollagen 2010:800
4. Diskrimineringslagen 2008:567

8.3 Reflektionsprotokoll

Arbetslagets reflektionsprotokoll till dokumentation av arbetet mot diskriminering och kränkande behandling

Datum:

Avdelning:

Reflektera kring de åtgärder från förra året som genomförts/inte genomförts.

Material vi har använt oss av?

Se Unikum.

Mål som uppnåtts?

Se Unikum

Hur går vi vidare?

Se Unikum

Barnen ska vara delaktiga och medverka i dokumentationsverktyget mot diskriminering och kränkande behandling, hur har de varit det?

Se Unikum

8.4 Jämställdhetsplanering

Tema: *Trygghet, Självkänsla, Empati, Respekt*

Period:

Avdelning:

Läroplanens mål enligt Lpfö18:

Mål och planering synliggörs i Unikum.

Avdelningens mål:

Se Unikum

Aktivitet:

Se Unikum

När? Var? Hur? Varför?

Se Unikum

Resultat - hur blev det?

Se Unikum

Analys - använd fördjupande frågor som t.ex. Varför blev det som det blev? Hur gjorde vi?
Vad behöver ändras till nästa gång?

[egen text]

9. Källor

FN:s konvention om barns rättighet. Barnkonventionen. UNICEF.

Skolverket (2014). *Främja, förebygga, upptäcka och åtgärda*.

Skolverket. *Läroplan för förskolan (Lpfö18)*

Skolverket (2013). *Förskolan och skolans värdegrund*.

Svaleryd, Kajsa & Hjertson, Moa (2012). *Likabehandling i förskola och skola*. Stockholm:
Liber

Skapare av dokumentet:

Christina Jansson, Inger Lundberg, Malin Enqvist, Ulrica Ericsson, Anne Lee Larsson och Lina Backman
(Barn- och utbildningsförvaltningen, Östhammars kommun).